Mutig vorwärts! ‘ **Aŭstria Esperantisto** ‚Kuraĝe antaŭen‘

Aŭstria Esperantisto

(Österreichischer Esperantist)

Oficiala organo de Aŭstria Esperanto-Asocio

8a jaro. N-o 12 Monata Decembro 1931

Redaktejo: Wien, I., Neue Burg (Tel. R 27-803).

Administrejo: Bisamberg, Bundesstraße 154.

Konto bei der Postsparkasse D-123.826 u. 36.783 (Sparkasse Korneuburg).

Jarabono (komencebla ĉiumonate): Por aŭstrianoj aŭ S 4.88, germanlandanoj RM 3.25 alilandanoj sv. fr. 4.25; ponumere: por enlandanoj 45 aŭ. g., eksterl. 55 aŭ. g.

Nicht zeitgerechte Abbestellung unseres Organs verpflichtet zum Weiterbezug.

Aus aller Welt.

Fürstentum Lichtenstein gibt neue Bildpostkarten heraus.

Zum zweitenmale werden jetzt amtliche Postkarten (2 Serien zu 10 Stück) mit interessanten Ansichten des Landes, das wegen seiner landschaftlichen Reize immer mehr die Fremden anlockt, in Zweifarbendruck herausgegeben. Die Karten tragen die Aufschriften „Postkarte“, „Carte Postale“ und „Poŝta karto“ (Esperanto) und der erläuternde Text zu den Bildern ist in deutscher Sprache und in Esperanto.

Die erste Ausgabe amtlicher Postkarten, bei denen Esperanto Verwendung fand, erfolgte 1930.

(Abdruck in Tageszeitungen erbeten. 2 Beleg-Exemplare wollen an das Int. Esp.-Museum in Wien gesandt werden.)

Graf Julius Zichy, Erzbischof von Kalocsa, über Esperanto:

„Die hohe Lehre des göttlichen Beglückers, Verbreitung des Reiches Christi mit allen Mitteln zu fördern, ist unsere apostolische Pflicht! Die Sprache Esperanto im Dienste dieser großen Idee ist außerordentlich nützlich. Darum empfehlen wir sie aufrichtig den eifrigen Aposteln unserer guten Sache und wir wünschen reichsten Segen für ihre erfolgreiche Verbreitung!

Kalocsa, 24. Juni 1931.

An der **Deutschen Technischen Hochschule** in Prag beginnen heuer Vorlesungen für Esperanto. Lektor Dr. E. Michal. Die **Technische Hochschule in Wien** war die erste, die ein Lektorat für Esperanto errichtet hat.

Esperanto-Lektorat. An der Universität in Liverpool hielt Univ.-Professor W. E. Collinson, Mitglied der Esperanto-Sprachen-Akademie, am 10. Oktober seine Antrittsvorlesung über „Struktur des Esperanto im Vergleich mit jener verschiedener Nationalsprachen“. Das neue Lektorat wird erhalten aus dem Fond „John Buchanan“.

Im „Le Matin“ vom 26. Okt. erzählt Louis Forest eine Episode, die sich am 22. Oktober zugetragen hat.

Der Präsident der französischen Republik, Herr Paul Doumer, hatte die Mitglieder der Internationalen Handelskammer zu einem Frühstück eingeladen. Unter den fremdländischen Delegierten sah man auch den Präsidenten der Handelskammer von Paris, Herrn André Baudet. Der Präsident Doumer fragte Herrn Baudet: “Nun, haben Sie eine Verständigungssprache gefunden?“

In diesem Augenblicke meldete man den australischen Delegierten Faraker. Baudet wendete sich in Esperanto an ihn und es begann eine lebhafte Konversation in Anwesenheit des Präsidenten Doumer zwischen zwei Menschen, von denen der eine nicht französisch, der andere nicht englisch verstand.

Old Arnessen, Mitglied der Nobile-Expedition, hat ein Buch über die Nordpolfahrt der Italia verfaßt, dessen norwegische Ausgabe zuerst in Esperanto und aus diesem in die tschechische und japanische Sprache übersetzt wurde.

Finnland: Die amtlichen Fahrpläne der finnischen Eisenbahnen enthalten eine erklärende Uebersicht in Esperanto. die für die ausländischen Reisenden bestimmt ist.

Das **Handelslexikon „Larousse Commercial“** enthüllt einen Abschnitt über Esperanto, dessen Gebrauch im internationalen Handelsverkehr empfohlen wird.

Esperantokurs für Anfänger jeden Donnerstag, 19-20 h im Heim des „Kath. Kreuzbündnisses“, Wien I. Judenplatz 8/I. Anschließend (20-21·15 h) Uebungs- und Konversationsabend für Vorgeschrittene (Dienstbarmachung des Esperanto für die katholische Enthaltsamkeitsbewegung).

La XXIV en Paris.

Parizo.

Ĉiuj jarcentoj postlasis signojn en Parizo en formo de palacoj, preĝejoj, domoj kaj ĉiuspecaj nekompareblaj ĉefverkoj.

Jen la „Cité", naskiĝejo de la urbo, kie vivis meze de la „Seine", sur insuloj, en mizeraj kabanetoj, la unuaj loĝantoj kaj kie nun staras la ĉefpreĝejo „Notre Dame", proksime de la Ĉefjuĝejo: la dia apud la homa juĝejo.

„Esplorante Parizon, laŭ la historio, same kiel oni esploris Herculanum, oni estas devigata senĉese rekomenci la laboron . . . Kelo purigita montras kavon obstrukcitan. Sub la teretaĝo estas kripto; pli malsupre sub la kripto, jen kaverno; malsupre de la kaverno, jen tombo; malsupre de la tombo, jen profundegaĵo, estas la celta nekonataĵo. Esplori ĉion, estas malfacile . . ."

Ĉiuj reĝoj kaj ĉiuj registaroj laŭvice plibeligis la urbon per novaj konstruaĵoj, novaj stratoj, novaj placoj . . . . Jen la palaco de la roma imperiestro Konstanco Ĥloro kaj poste de imperiestro Juliano: la palaco de „Thermes"; jen la fortikaĵo „Louvre", kiu fariĝis palaco de la reĝoj, kaj nune estas grandega fama muzeo; jen la preĝejo „Saint-Chapelle", mirinda juvelo, konstruita sub la reĝado de S-a Ludoviko; jen la „Panthéon" kun la tomboj de la plej famaj Francoj; jen la palaco de „Invalides" kun la tombo de Napoleono I-a; jen la memoraĵoj de la granda Revolucio en la muzeo „Carnavalet"; jen, inter la grandega placo de la „Concorde" kaj la Triumfarko de l' „Etoile", la belega avenuo de „Champs-Elysées"; jen la Eiffelturo; jen . . . sed necesus senlima spaco kaj senlima tempo por dece priskribi ĉiujn mirindaĵojn de Parizo.

Atendindaj estas ne nur la monumentoj aŭ aliaj materialaj logaĵoj. La karaktero de la urbo ankaŭ estas interesplena. Ĝi ŝanĝiĝas ja laŭ la kvartaloj. Plej viva, brilega, luksega, spritega — priparolante tian urbon oni estas devigata uzi p i ol kutime la sufiskon „eg" — ĉe la grandaj bulvardoj, ĉirkaŭ la Operejo, la preĝejo „La Madelaine", kaj la strato de la „Paix", tiu karaktero iĝas severa ĉe „Faubourg Saint-Germain", kun la privataj luksaj domoj; gaja kaj fantazia en „Montmatre" kaj nune en „Montparnasse", kun la kafejoj kaj kabaretoj, kaj la amuzejoj, ĝi estas serioza, laborema en „Faubourg Saint-Antoine", kun la lignaĵistoj kaj meblistoj, aŭ en „Marais" kun la fabrikantoj de bronzaĵoj, kaj intelekta en la Latina Kvartalo, la kvartalo de la studentoj kaj de la gravaj lernejoj.

„Urbo de plezuroj kaj de eleganteco, sed ankaŭ urbo de laboro honesta kaj vigla, Parizo estas ĉiam la Lumurbo, la centro, el kiu eliras la noblaj ideoj, la liberigaj formuloj de l' arto, la grandaj direktoj de l' penso."

Dato: 30. julio—6. aŭg. 1932.

Kongresa oficejo: La Maison de France, 101, Avenue de Champs Elysées, Paris VIII.

Banko: La Société Générale, Paris.

Kotizoj: 125 fr.fr.; post la 1. julio 200 fr.fr.

Karavano aŭstria: Reg.-kons. Steiner aranĝos karavanon al Paris. Detaloj estos sciigataj post ricevo de precizaj informoj el Paris. Sed jam nun ni povas diri al vi, ke tiu ĉi vojaĝo estas la plej malmultekosta ebleco viziti Paris-on kaj belegan mondkongreson. La kotizon vi devas sendi al Paris mem. Ĉar nuntempe estas neebla sendi fremdan valuton alilanden, mi priparolos la aferon skribe kun la Komitato de XXIV. kaj informos vin en la januara numero pri la pagmaniero ktp. — Interesuloj sin anoncu ĉe IEMW.

Nova oficiala propaganda vojaĝo en Eŭropo.

Reg. konsil. Hugo Steiner, Wien, sendito de ICK.

Jam de longe oni konvinkiĝis, ke la propagando, helpita de eksterlandanoj, estas la plej efika. Samideanoj el plej diversaj landoj dum pluraj jaroj sekvis inviton de interesitaj grupoj, kluboj ktp. Aliaj ankaŭ sen preparo kaj sen programo aperis diversloke por ricevi inviton. Ĉiuj tiuj aranĝoj havis relativan valoron por nia movado, sed ili ne okazis laŭ unueca cel-ideo. Tion unuan fojon faris ICK, kiam ĝi organizis la mondvojaĝon de s-ro Scherer, per kiu ĝi, kiel gvida centro de la E.-movado, alportis sian praktikan helpon al grupoj, kluboj, societoj tra la tuta mondo. La aranĝo antaŭvidis propagandon publikan kaj laboron organizan internan. La laboro de s-ro Scherer estis grandega sukceso en Oriento malproksima, kaj tute aparte en Eŭropo ĝi trovis eksterordinaran akcepton. S-ro Scherer ne povis resti surloke plilongatempe. Tion dum la nunaj cirkonstancoj neniu propagandisto povos eĉ ĉe plej granda streĉo de niaj ekonomiaj fortoj. Tamen estss dezirinde, ke la instigata laboro ne estu interrompata. La sekreto de l' sukceso estas kontinueco regula de ĉiuj klopodoj.

Pro tio ICK de kelka tempo jam okupas sin pri la finaranĝoj de nova pervojaĝa propagando en Eŭropo. Sinsekve oficiala sendito de ICK vizitos la landojn, kie helpo al la propagando estas bezonata.

Por la unua parto: Orient-Eŭropo, Baltaj Ŝtatoj kaj Skandinavio, s-ro reg. kons. H. Steiner, Vieno, estas sendito de ICK. Pri la ceteraj vojaĝoj publikaj informoj estos donataj ĝustatempe.

Kiu estas s-ro reg. kons. H. Steiner?

(Nun sekvas rekonaj vortoj pri la ĝisnuna agado en Esperantujo. Legeblaj en Heroldo n-ro 649.)

Estas utile diri, ke la nuna vojaĝo, organizata de ICK, okazas en interkonsento kun la Ĉefdirekcio de la Ŝtata Konfederacia Fervojaro en Aŭstrio.

S-ro reg. kons. Steiner kunportos oficialan rekomendon al la aŭstriaj ambasadoroj kaj konsuloj en la landoj koncernataj. Ne estas ia dubo pri tio, ke tiaj valoraj helpiloj faciligos la lokan organizon de tiu ĉi entrepreno.

Kion celas la vojaĝo de s-ro reg. kons. Steiner?

La programo de la vojaĝo enhavas:

1. **publikajn paroladojn** kontraŭ honorario pri Aŭstrio, en Esperanto, akompanatajn de lumbildoj kaj filmoj kun traduko nacilingva;
2. **internajn paroladojn** senpagajn, sen traduko, pri fak- kaj specialpropagando kun praktika elmontrado de labormaniero sur bazo de propraj spertoj.

Voj-iro.

La datoj de restado estas fiksitaj provizore laŭjene:

Polujo (12 tagoj) 10. I.—21. I.,
Dancigo (2 tagoj) 22. I.—23. I.,
Litovio (6 tagoj) 24. I.—29. I.
Latvio (8 tagoj) 30. I.—6. II.,
Estonio (10 tagoj) 7. II.—16. II.,
Finnlando (8 tagoj) 17. II.—24. II.,
Svedujo, Norvegujo (20 tagoj) 25. II.-15. III.
Danujo (7 tagoj) 16. III.—22. III.

La voj-iro estas provizora. La definitivaj datoj estos fiksataj post ricevo de ĉiuj invitoj. Ĉiujn invitojn adresu al via nacia societo por aranĝo laŭ interesoj de la tutlanda propagando. Laŭ ĝia propono la Oficejo de ICK fiksos la definitivan voj-iron, datojn ktp.

Lasta dato de anonco: 20. dec. 1931.

Ĝeneralaj rimarkoj.

La vizito de s-ro Steiner donos eblecon por vizito de aŭtoritatoj, institucioj, redakcioj ktp. S-ro Steiner estas konvene preparita por tiaj vizitoj tre rekomendindaj.

Ĉi tiu vojaĝo helpos multparte firmigi la propagandan situacion en tiuj lokoj, en kiuj jam paroladis la speciala delegito de ICK, s-ro Scherer.

Samideanoj! Ne ĉesu en la laboro. La tempo estas malfacila ĉie en la mondo. Ne perdu kuraĝonj Ĝuste dum malfacilaj tempoj miraklaj agoj jam estas faritaj. Halto signifas interrompon. Nur la kontinueco certigas progreson kaj sukceson. Montru vin indaj je la proponita helpo de ICK, kiu vivante mem en tiei malfacilaj kondiĝoj kiel vi, ne ĉesas esti je via dispono.

Eklaboru!

(Ekstrakto el artikolo de ICK en Heroldo)

Scherer en Aŭstrio.

Grandaj surprizoj por s-ro Scherer!
Sole en Wien dum 4 tagoj 7 publikaj kaj 1 Radio-paroladoj!
Privataj aŭdiencoj ĉe

Ŝtata Prezidanto s-ro Miklas
Ĉefministro d-ro Buresch
Ministro por Ekstero d-ro Schober
Urbestro de Wien s-ro Seitz
Ĝeneraldirektoro de Nacia Biblioteko univ. prof. d-ro Bick.

Multaj artikoloj kaj notoj en la gazetaro.

S-ro Scherer alvenis en Wien la 27. de novembro kaj faris sian unuan publikan paroladon en popolaltlernejo Urania. Plena domo, 320 aŭskultantoj. Grandega aplaŭdo. Ciuj bedaŭris, ke la parolado post du kaj duono horoj finiĝis.

La 28. nov. Scherer, akompanata de la raportanto, estis akceptata de Ŝtata Prezidanto de Aŭstrio, s-ro Wilhelm Miklas, kiu eksterordinare afable bonvenigis kaj sidigis nin en sia prezidanta laborsalono. Scherer dankis pro la honoro de akcepto en aŭdienco kaj raportis pri sia vojaĝo kaj propagando por Int. Esperanto-Muzeo en Wien (IEMW), kies alta protektanto lia moŝto estas. S-ro Prezidanto demandis: „Ĉu vi jam estis en la belega hejmo de la muzeo en la plej bele situata salono de Neue Burg (iama imperiestra kastelo)?“ Scherer diris, ke li ĉirkaŭ la tuta mondo montris la bildon pri la vizito de Via Moŝto en la muzeo, kaj la Prezidanto respondis: „Mi tre ĝojas, ke mia bildo helpis la propagandon por la Esp.-Muzeo.“ La subskribinto anoncis poste al la Prezidanto la baldaŭan komencon de sia trimonata propagandvojaĝo al la nordaj kaj baltikaj landoj, kio tre kontentigis s-ron la Prezidanton. Poste Scherer sufiĉe longe rakontis pri siaj spertoj per

Esperanto dum sia mondvojaĝo kaj la prezidanto kun tre granda intereso aŭskultis. Lia moŝto poste tre afable klarigis, ke ĉi tie, kie ni troviĝas, estis la ejo, kie dum 150 jaroj la sorto de Eŭropo ofte estis decidata. „Ĉe ĉi tiu skribotablo sidis“, diris Lia Moŝto, „la kancelieroj de la iama aŭstria imperio: Kaunitz, Metternich k. a.; en tiu ĉi salonego“, montrante al ni la apudan salonon, „okazis la komitatkunsidoj de Viena Kongreso en 1815. Ĉi tie la ĉefuloj priparolis la aferojn, kompromisis kaj en Säulensaal (salonego de kolonoj) la granda komitato poste konsentis la proponojn“. Scherer dankis al la Prezidanto: „Tiu ĉi min honoriga akcepto restos ĉiam en mia memoro“, kaj afablege la Prezidanto nin adiaŭis.

Kanceliero (ĉefministro) d-ro Buresch estis pro gravaj konferencoj malhelpata nin akcepti kaj anstataŭante lin sekcia ĉefo d-ro Uebelhör, inter la esperantistaro jam konata kiel „bona anĝelo“ de IEMW, bonvenigis nin. Tie estis ankaŭ farata fotografaĵo. Poste d-ro Uebelhör nin akompanis kaj je la elirejo de la prezidanta palaco ni estis fotografataj kune.

La akcepto ĉe la ministro por ekstero, iama kanceliero d-ro Schober, multkonata inter la esperantistaro, estis tre afabla. Kvankam atendis jam du altrangaj personoj en la atendejo, ni estis tamen antaŭ ili akceptataj. D-ro Schober tre interesiĝis pri la mondvojaĝo kaj propagando por IEMW kaj tre ĝojis pri tio, ke Scherer diris, ke aliaj landoj imitas la Esp.-insignon de la Vien-a polico, kiun enkondukis tiama policprezidanto Schober. Kun intereso d-ro Schober aŭskultis ankaŭ la raporton de Steiner pri lia vojaĝo komencota komence de januaro.

Speciale ĝojiga estis la vizito ĉe la ĝeneraldirektoro de Nacia Biblioteko, univ. prof. d-ro Bick, kiu kun granda iutereso kaj ĝojo aŭskultis la raporton de Scherer pri la famo tutmonda de IEMW kaj lia varbado por ĝi. Je la adiaŭo d-ro Bick donacis al Scherer grandan gravuraĵon de Nacia Biblioteko, farita de fama artisto.

Nepriskribebla amasiĝo da vizitantoj okazis posttagmeze kaj vespere ĉe la paroladoj en Akademisches Gymnasium. Ĉeestis 750 kaj 850 personoj, entute 1800 kaj 700, laŭ raportoj de la gazetoj eĉ 1000 personoj devis foriri, ĉar ili ne povis trovi lokon en la sufiĉe granda salonego. La deĵoranta policisto ne sufiĉis, trankviligi la homojn kaj ilin forigi el la antaŭhalo, kaj li telefone petis helpon.

Dimanĉe, la 29. nov., paroladoj en popolkleriga domo Stöbergasse (250 pers.), poste en la sama ejo por esperantistoj (200 p.) kaj vespere en popolhejmo XVI. Ludo Hartmannplatz (450 p.).

La saman tagon postagmeze Scherer parolis el Radio-Wien en germana kaj Esperanto-lingvoj. La enkondukajn vortojn en germana lingvo parolis Steiner.

La 30. nov. Scherer en akompano de Steiner estis akceptata de urbestro de Wien, s-ro Seitz, kiu kun granda intereso aŭskultis la raporton de Scherer pri lia vojaĝo. Scherer ankaŭ diris, ke tutmonde estas konate, ke la urbestro kiel Honora Membro de IEMW helpas Esperanton. La urbestro diris: „Mi opinias, ke speciale por la laboristaro Esperanto estas tre bona kaj necesa. Ili almenaŭ scipovas unu lingvon, kiu ilin povas helpi. Mi tial ĉiam subtenas iliajn Esperanto-kursojn“. Steiner petis la urbestron, veni en la muzeon, kion s-ro la urbestro promesis fari en la plej venontaj tagoj. Por montri al Scherer la grandiozajn konstruaĵojn de la urbo, por helpi la senhejmulojn, la urbestro disponigis aŭtomobilon, kiu kondukis nin al la grandaj domegaroj de la komunumo Wien. Inĝeniero estas speciale je nia dispono, klarigante al ni la interesajn objektojn.

Vespere okazis la lasta parolado de Scherer en kleriga societo IX. Säulengasse (350 p.),

Interese estas, ke ĉiuj aranĝintaj neesperanto-societoj deklaris, ke ili miris pri la bonega vizito, ĉar ili

spertis, ke je similaj paroladoj nur venis duono aŭ ankoraŭ pli malmultaj personoj, kiom ĉeestis la Scherer-paroladojn.

Ni povas esti kontentaj!

En Krems okazis la parolado antaŭ 500 personoj en la festsalonego de instruista lernejo kaj la gazetoj afablege raportis.

En Steyr, malgranda urbo, nun kun multaj senlaboruloj, la vizito estis nur 150 personoj, sed en Linz en „Kaufm. Verein“ kaj en la E.-grupo okazis bonege vizitataj paroladoj. Oni aŭdis laŭ la gazetoj, ke amasiĝis en la publika parolado pli ol 500 personoj.

En Graz en Urania bonega vizito (400 p.). bonega resono en la gazetaro.

El la aliaj lokoj raporto ankoraŭ mankas.

Ni estu fieraj pri la bonega sukceso, kiun ni dankas al la laboroj grandiozaj de Aŭstria E.-Asocio, sidejo nun Linz, kaj Laborkomitato de Vienaj E.-grupoj kaj fine — sed ne last not least — al la laboroj de la grupoj kaj unuopaj samideanoj en la koncernaj urboj kaj lokoj.

Steiner.

S-ano Scherer faris al la esperantistaro de Wien grandan servon; ĝi elkore lin dankante deziras al li pluajn sukcesojn dum lia vojaĝo tra Eŭropo kaj feliĉan hejmvenon. La Wien-a esperantistaro lin ĉiam ĝoje memoros kaj esperas, ke ankaŭ s-ano Scherer agrable memoru la kvar tagojn en Wien.

Labor-Komitato de Vienaj E.-Soc.

Al la agemaj s-anoj, kiuj klopodis, laboregis, subtenis niajn proprajn klopodojn por ebligi la paroladojn, ni esprimas sinceran dankon. Specialan dankon meritas s-ano Hovorka-Wien.

Laborkomitato-Wien prenis sur siajn ŝultrojn la grandan laboron, eĉ monoferon, eldoni „Die Sprache für Alle“, por varbado al Scherer-paroladoj kaj Ĉe-kursoj. Ni deziras, ke la atingotaj sukcesoj rekompensos iliajn pernadojn pliviglígi la E.-movadon en Wien. Pro tio ili estu dankataj.

AEA: K. Wannek, prez.

Kiu helpu nian sanktan ideon?
Vi ĉiuj! Do abonu kaj abonigu AE!

Por Esperanto per Esperanto.

La plej bona maniero varbi estas montri al la homoj interesotaj la praktikan valoron de Esperanto.

Servi tiel al niaj lando kaj E.-movado kalkul-kons. R. M. Frey dum februaro-marto 1930 faris lumbild- kaj filmpropagand-vojaĝon por Aŭstrio tra la Skandinavaj Landoj.

La 25. novembro 1931 Niederösterreichischer Gewerbe-Verein aranĝis paroladon de s-ano Frey.

Jen ekstrakto el koncerna artikolo de Volks-Zeitung, Wien:

„Pri insuloj kaj fjordoj“. La nordaj landoj, al kiuj Germanujo kaj Aŭstrio jam delonge havas korajn interrilatojn, akiris dum la postmilita tempo per ĝia helpagado al 50.000 aŭstriaj infanoj la rajton je ĉiama danko. Je memoro pri tiu nobla agado de la skandinavaj popoloj kalkulkonsil. R. M. Frey iniciatis vojaĝon „por Aŭstrio“ tra Svedujo, Danlando kaj Norvegujo, kiu estis estis organizata de la E.-unuiĝoj de tiuj 3 landoj. S-ro Frey raportis pri sia varb-vojaĝo por Aŭstrio tra la landoj de la insuloj kaj fjordoj en la pompa festsalonego de Niederösterr. Gewerbe-Verein kun 100 belegaj lumbildoj kaj filmoj, kiuj en Wien estis nun montrataj da unuan fojon.

La preleganto priskribis . . .

Al la interesaj priskriboj sekvis multnombra aŭskultantaro inter kiu i. a. troviĝis kardinalo ĉefepiskopo d-ro Piffl, la iama ŝtata prezidanto d-ro Michael Hainisch, princo Eduard Liechtenstein (el la reganta linio), la sveda ambasadoro Ulf Tornsten Undén, la gvidanto de la dana ambasadorejo V. V. Broch, la norvega ĝeneralkonsulo Werner Werenskiold, la jugoslava ĝeneralkonsulo Josimovic kun gazetar-ataŝeo Parezanin, la reprezentanto de la ĉeĥoslovaka ambasadorejo legacia sekretario Ŝrom, la iamaj ministroj prelato d-ro Innitzer kaj Thaler kaj reprezentantoj de la kancelierejo, ministerioj por Ekstero, Komerco, Financoj, Milito . . . . La salonego estis plenplena.“

La parolado estos ripetata en aliaj distriktoj de Wien. S-ro Frey speciale rimarkis, ke reg. kons. Steiner, helpe de ICK kaj de la ĝeneraldirekcio de la aŭstriaj fervojoj komence de januaro ankaŭ faros propagandvojaĝon tra la skandinavaj kaj baltikaj landoj. La parolanto ankaŭ atentiĝis pri la paroladoj de Scherer, kiu same kiel li mem nur pere de Esp. povis atingi tiajn sukcesojn.

Speciale presita programo montris la helpon de Esp. kaj de plej altrangaj oficialaj instancoj al la entrepreno de s-ro Frey.

Je permeso de ĝeneralsekr. de Gewerbe-Verein, reg. kons. d-ro Richter, Viena Labor-Komitato post la parolado de Frey disdonis „Die Sprache für Alle“, kiu certe varbis multajn personojn. Steiner.

Int. Esperanto Muzeo en Wien

Wien, I. Neue Burg, Heldenplatz. Telefono n-ro R 27-803

Malfermata labortage 9—12, 15—18 h; sabate 9—12 h.

La 12. dec. Ministro Jules Lukasiewicz, ambasadoro de Polujo en Wien, akompanata de legacia sekr. barono Korsak, visitis la muzeon kaj restis tutan horon. La ambasadoro raportos al sia registaro.

Dumvivaj membroj de IEMW (S 15.— en 3 partpagoj, postulu ĉekojn!: **Por alilandanoj sv. fr. 12·50**)

313. Lossos Karl, Graz; 314. D-ro Eugen Omelskyj, Cernauti, Ruman.; 316. Dir. J. Uhlmann, Wien.

Materialo ricevita:

600. Bahai-Arbeisgemeinschaft, Wien; 601. Kazua Tubota, Kauazaua, Japan.; 602. Red. de „Adreslibro de Polaj Esp.“, Warszawa; 603. Ŝoren Inada, Kioto Japan.; 604. dir. Jos Schamanek, Unt.-Tullnerbach; 605. J. E. Hokham, Teddington, Angl.; 606 k. 623. Sveda E.-Eldonejo, Stockholm; 607. Int. Relations Committee, Nanking, Ĥin.; 608. Naokazu Kawasaki, Osaka, Jap.; 609. Sundswalls E,-Förening, Sundswall, Sved.; 610. Belisma Koopera Kulturejo. Katurajama, Jap.; 611. H. Sentis, Grenoble; 612. D-ro W. Biehler, Graz; 613. Deutscher E.-Bund, Dresden; 614. D-ro L. Dreher, Kraków; 615. Oskar Svantessen, Göteborg, Sved.; 616. k. 625. Germana E.-Asocio, Wiesbaden; 617. A. H. Broughton, Birmingham; 618. Steierm. Landesbibliothek am Joanneum, Graz; 619. Oest. Arb.-E.-Bund, Grupo Bruck a. M.; 620. Fürstl. Liechtenstein'sche Landesregierung, Vaduz; 621. E.-Propaganda Asocio, Kameoka, Jap.; 622. Generalkonsulat v. Lettland, Wien; 624. D-ro L. Sergeant, Boulogne s. M.; 626. Willy Heinze, Oberlössnitz; 627. 627. Oesterr. Verkehrsbüro, Wien.

Internacia Gazetara Servo.

Informilo de la Internacia Gazetara Komisiono, komisita de ICK.

Sub ĉi tiu titolo la unua numero aperis oktobre.

Membroj estas: Georges Avril, Nice, 60 Bld. Auguste Raynaud (prez.), Léon Agourtine, Paris; William Janes, Bedford; C. Schuhler, Saarbrücken: Jak. Schapiro, Bialystok.

La unua numero enhavas: alvokon de prez. Avril, programon de ICK kaj en kelkaj vortoj faktojn pri la progreso de Esperanto.

Norvegaj geinstruistoj ekŝatas Esp.-on.

Ankoraŭ antaŭ 3 jaroj la norvega geinstruistaro estis tute indiferenta al Esp. Sed la vigla movado en Svedujo, kreita de pastro Ĉe, donis al Norvega E.-Ligo bonajn ŝancojn, kiujn ĝia prez. kapitano Rolf Bugge Paulsen kaj del. de UEA Arne Arnessen en intima kuulaborado bone eluzis.

Printempe 1930 prezidantoj de instruista kaj instruistina asocioj de Norvegujo, ĉefinstr. A. Kirkhusmo kaj ĉefinstr. Anna Sethne konsentis aranĝi Ĉe-kurson, kiu okazis en la universitato en Oslo, julio 1930, kun granda sukceso. 43 komencis la kurson kaj je ia fino estis 87!

Aŭtune d-ro Fischer el Rumanujo faris duan kurson kun 60 pers.

Dum pentekosto 1931 Arnessen estis invitata je parolado pri „Esperanto kaj popollernejo“ en la kunveno de la distrikto Buskerud. La kunveno unuanime akceptis jenan rezolucion: „Konsiderante la gravan signifon de la helplingvo Esperanto kiel kompreniĝilo inter la homoj, kaj la sendube praktikan utilon de la lingvo por la junularo ni rekomendas al la lernejaj aŭtoritatuloj plej varme subteni ĉiujn paŝojn celantajn enkonduki E.-on en la popollernejojn kaj seminariojn“.

La instruistaj fakgazetoj donas lokon por informoj, en Skolebladet preskaŭ ĉiujsemajne. (Laŭ raporto de Arnessen en IPR)

Niaj aŭstriaj instruistaj organizoj imitu la ekzemplon! Ĉe ni, kvankam ni havas specialan ekzamenkomisionon por E. la geinstruistoj estas tro ofte vere indiferentaj eĉ malamikaj al E. (Vidu Graz).

Gravaĵoj.

„Rivista Italiana di Esperanto“ — Udine ne plu aperos post ĉi tiu jaro. Dum 18 jaroj ĝi bone servis al la itala E.-movado.

La revuo estos anstataŭata de januaro 1932 de

„L'Esperanto“,

dusemajna informorgano, kies direkcio estos Torino, Via Goffredo Casalis N. 25. Ĝi aperos en pli granda eldonkvanto kaj atestas per tio novan forton de la itala E.-movado.

Holanda Esperantisto de fino 1931 ne plu aperos. 13 jarojn ĝi bone servis la nederlandan movadon, ne nur neŭtralan, sed ankaŭ katolikan kaj laboristan. Nun la katolikoj kaj laboristoj havas siajn proprajn organojn kaj la neŭtrala movado eldonos novan organon „Nederlando-Esperantisto“-n.

Wien. S-ano Julius Szekely, III. Untere Weißgärberstr. 49, pretigis belajn multkolorajn kartojn kun E.-teksto por internacia korespondado. Aĉeteblaj ĉe li ankaŭ en la merkredaj kaj vendredaj kunvenoj.

Dr. Ing. Eugen Wüster

Internationale Sprachnormung in der Technik.

Dr. Leo Blaas

(Schluß.)

Die Darlegung der **Normungsarbeiten in allen Ländern** der ganzen technisch-zivilisierten Welt erstreckt sich nicht bloß auf ihre Ergebnisse nach der wesentlichen Gruppierung in nationale Normen, international nebeneinander verwendete und vereinheitlichte Normen, nationale und internationale, sprachunabhängige Zeichen, sondern sie deckt ganz im Einzelnen die vielen Schwierigkeiten auf, die sich der Vereinheitlichung und Abgrenzung von Bedeutung, Begriffsform und Lautform entgegenstellen; das Wachstum des technischen Wortschatzes, sprechpsychologische Hindernisse, lexikographische Schwierigkeiten usw. **Es ist erstaunlich**, wie es dem Verfasser gelang, die nur zum Teil in Sammelwerken, meist zerstreut vorfindlichen Sachunterlagen, bis ins Jahr 1931 herauf, durch räumlich und sprachlich! — weitgeschiedene Mithelfer zu sammeln.

Ein solches Werk war nur möglich durch ideelle **Förderung**. Männer der Wissenschaft und Praxis und wissenschaftlich-technische Korporationen aus 18 Sprachgebieten schafften Material heran, wobei der **„Deutsche Normenausschuß"**, dessen Mitgliedschaft Wüster im Verlaufe der Arbeit erwarb, vielfach vermittelte. Materiell fand das Buch Unterstützung von Seite der Akademie des Bauwesens, die einen wesentlichen Teil der Druckkosten beistellte.

Unser Auge wende sich nun einer kurzen **Sonderbetrachtung** zu. Obwohl die sprachlichen Untersuchungen grundsätzlich — bis auf das letzte Kapitel — ganz allgemein, ohne Beziehung auf Esperanto geführt werden, deutet dem Kundigen so Manches von vornherein auf die **esperantologische Einstellung** des Verfassers. So Aeußerlichkeiten, wie die vielgebrauchten, formelhaft verwendeten, auch dem Fernstehenden sofort vertrauten Abkürzungen: a für Adjektiv, e für Adverb, i für Verb-Infinitiv, o für Substantiv-Nomen (!), u für die übrigen Wortarten; so auch andere sehr bezeichnende Symbole und, wie schon erwähnt, Ausdrucksweise und Zielsetzung. Sachlich aber bietet Wüster dem Esperantologen und Plansprachler viel Neues, klärt bisher unsichere Fachausdrücke, syetemisiert und regt an.

Die **Wortableitung und -Zusammensetzung**, beide immer schon ein wichtiges Thema und Streitobjekt der Plansprachler, steht im Mittelpunkt der Analyse und Kritik. Schon in früheren Veröffentlichungen vertrat Wüster die Anschauung vom **feststehenden Wortcharakter** der Esperantostämme — jetzt mit dem üblicheren Terminus „feststehender Wortstamm„ oder „grammatische Kategorie" bezeichnet. Sie geht bekanntlich auf R. de Saussure zurück und hatte trotz Bekämpfung durch Cefeĉ den Sieg davongetragen. Der Pleonasmus der Wortendung, die der Kategorie entspricht, die Folgerungen daraus *für* Zusammensetzungen, die Ableitungen zweiten Grades und Sekundärmutation (bei Suffixableitungen) u. v. a. Einzelerscheinungen, die damit im Zusammenhang stehen, werden erschöpfend analysiert. Man kann angesichts der weitesten Anwendung dieses inzwischen gefestigten Grundsatzes sich kaum mehr vorstellen, wie die gegenteilige Ansicht seinerzeit überhaupt diskutabel war und zu welchem — idistischen — Ende die Sprachentwicklung des Esperanto ohne diesen geführt hätte!

Das Interesse der technischen Sprachnormung richtet sich naturgemäß auf Begriffs- und Lautform und Bedeutung hauptsächlich des **einzelnen Wortes**, weshalb Wüster im Wesentlichen sich auf Worte und „Wortgruppen" beschränkt, den sogenannten „Ausspruch" (ungenauer auch Satz genannt) fast außer Betracht lassen kann. Für unsere **Terminologie** wird es vielfach vorteilhaft sein, an Stelle mancher üblicher, aber zweideutiger Fachausdrücke die Wüster'schen einzuführen, besonders da, wo, wie schon gesagt, das Wort im Vordergrund steht. Wüster arbeitet z. B. mit den logisch unmißverständlichen Ausdrücken „Oberglied" und „Unterglied", d. i. prinzipale bzw. akzessorische Glosse, soweit beide zusammen morphologisch ein einziges — selbständiges — Wort oder eine „Wortgruppe" (d. h. Verbindung selbständiger Wörter ohne Ausdruck eines Urteils) bilden. Der semologische Begriff „Elementarbeziehung" deckt sich mit dem Terminus Nexus (innerhalb des Wortes). Die Gegenüberstellung „Koordination" einerseits, „Determination", bzw. „Subordination" andererseits umfaßt ungefähr das, was auch mit Adnexion — Konnexion ausgedrückt wird. „Begriffsform"=innere Sprachform. Genauer darauf hier einzugehen, verbietet der Raum.

Mehrdeutigkeit der Elementarbeziehung, **Spezialisierung** der Bedeutung, **Begriffsübertragung**, die Folge der freien Sprachentwicklung, stehende Ableitungen, **Homonymvermeidung** durch Wortauslese aus verschiedenen Sprachen und andere hieher gehörige Punkte, die bisher vernachläßigt, werden in ihrer ganzen Wichtigkeit, auch für Esperanto, dargelegt. Der die Grundbegriffe des elektromagenischen Feldes ausdrückende Wörterkomplex — um nur ein Beispiel anzuführen — gibt Anlaß, in Fortsetzung einer früheren Arbeit Wüsters,

die dem Esperanto innewohnenden **Möglichkeiten** der Begriffsspezialisierung und Vermeidung der in Nationalsprachen häufigen Homonymie bei überflüssiger und zweckwidriger Synonymie in einer vortrefflichen graphischen Darstellung aufzuzeigen. Eine **interessante Einzelheit** sei ihres besonderen konstruktiven Wertes wegen ausführlicher wiedergegeben: Wüster sucht eine Lücke in der **Ableitung**, nämlich **von den nicht pleonastisch endigenden Wörtern** durch einen wohlbegründeten **Vorschlag** auszufüllen. Durch ein Suffix -on, das sich als o-Endung phonetisch notwendiger Bindekonsonant darstellt, könnte Hiatus und zugleich widernatürliche Betonung der ins Wortinnere gerückten Endung vermieden werden: die an und für sich begrifflich richtig gebildete Form „acidoa", die notgedrungen durch das andersdeuttge „acida" ersetzt wird, würde „acidona" lauten. Es gibt genug ähnliche Fälle, die das Zweckmäßige dieses sich auf natürliche Weise ergebenden Suffixes dartun. Nach dem Internationalitätsprinzip findet es eine hinreichende Stütze in latininistischen Wörtern auf -on. Es wäre dies (und ein anderes vorgeschlagenes Suffix -al bei adjektivisch mutiertem Unterglied, „homaligi" menschlich machen) sicher eine allgemeine Lösung. Freilich hat die Erfahrung gelehrt, wie schwer beim sprachlichen **Beharrungsververmögen**, das auch Esperanto nach seinen vier Jahrzehnten besitzt, sich ein neues Suffix allgemein durchsetzt, wofür bei weniger großem Unterscheidungsbedürfnis ein, wenn auch dürftiges Ersatzmittel vorhanden ist; so in diesem Falle wohl -aĵ, bzw. -ec. Es wimmelt ja leider in unserem lexikalischen Wortschatz von sogenannten Scheinsuffixen und ein Großteil davon kommt zu wirklichem Leben, nicht als Suffixe, sondern als unabtrennbare Bestandteile von Stämmen. Es ist aber merkwürdig, psychologisch begreiflich, dennoch unvernünftig, daß so viele Scheinsuffixe als angeblich unvermeidlich hingenommen werden, während wirkliche Suffixe eine hartnäckige Ablehnung erfahren, weil jedes neue vermeintlich die Lernschwierigkeit erhöhe. Es wird dabei vergessen, daß ein, allerdings konsequent durchführbares, also echtes, Esperanto-Affix, ohne das Gedächtnis merklich zu beschweren, 100-fachen Segen brtngt durch Unterdrückung sogenannter Fremdwörter nach § 15 des Fundamento, während letztere sich sachte einschleichend das Wörterbuch belasten, die Systemgüte (logisch geschlosssene Einheitlichkeit) drücken und besonders Angehörigen nicht romanisch-germanischer Sprachen als unnützer Ballast erscheinen Selbstverständlich meine ich hier nicht die in der wissenschaftlichen Sprache nötigen neologistischen Stämme etymologisch unverwandt mit den bisherigen Stämmen oder lautlich und begrifflich von diesen stark differenziert, auch nicht die schon heimisch gewordenen Fälle, wie sie durch das Zamenhof'sche Schulbeispiel „redakcio—redaktejo—redaktistaro" gekennzeichnet sind, sondern mit nicht im System liegenden Suffixen gebildete, aus der Quellsprache als neue Esperantostämme übernommene Derivate, deren Suffixteil in anderer Form ja bereits vorliegt. Durch **ernste Spezialarbeiten** nach der im erwähnten Beispiel **von Wüster befolgten Methode** könnte doch einem richtig verstandenen Purismus der Weg gebahnt werden. Im Esperanto besteht ja nicht die Gefahr einer Hyperlogik, sondern eher die einer zu großen Nachgiebigkeit gegenüber dem Ansturm **pseudointernationaler** Wörter mit ihren unreglmäßigen Ableitungen. Die Schulung in der Werkstätte einer Reihe von Plansprachen — Occidental! — sollte uns davor bewahren!

Mathematisches Interesse verdient die Darstellung des für Esperanto wichtigen Begriffes der absoluten und der **Proporzinternationalität**. Auch die **Merkhilfe** wird ausführlich rechnerisch dargestellt, wobei zwischen selbständiger (System-) Merkhilfe (Zusammenhang zwischen Begriffsform und Bedeutung) und (internationaler) Auswahlmerkhilfe (Mittelwert aus den nationalen Merkhilfen) unterschieden wird. Der aus den gegensätzlichen Forderungen der Genauigkeit und der Bequemlichkeit (auch Sparsamkeit) entspringende Grundsatz der **wahlfreien Eindeutigkeit** wird neuartig formuliert und besagt im Wesentlichen, daß bei wenigen Wortelementen und vielen durch sie auszudrückenden Begriffen nur im Bedarfsfalle — nicht zwangsweise durch das System stets gefordert — die Mehrdeutigkeit durch Wortverbindung beseitigt werden sollte. Er ist in den „Akademiegrundsätzen des Hinreichens". bzw. „der Notwendigkeit" mitenthalten, welche einer Kritik unterzogen werden.

Die Ausführungen über die **anderen Plansprachen** sind natürlich weniger umfangreich, bringen aber viel Erstmaliges: Nicht die üblichen, abgedroschenen, bis zur Langweile wiederholten Einwände gegen sie sind es, die hier wiederkehren, sondern Wüster weist auf die Mehrzahl der Gegner bei deren falscher Problemstellung und oberflächlichen Betrachtungsweise meist entgangenen wirklichen Bedenken hin, die bisher nur zerstreut in der **schwer zugänglichen Fachliteratur** zu finden war. Der aus der Geschichte des Ido bekannte Begriff der Pseudointernationalität, das Prinzip der „Umkehrbarkeit" nach Couturat, die angeblich über Alles erstrebenswerte „Natürlichkeit" bei der Auswahl usw. werden hier besprochen, wobei in der stets folgenden Gegenüberstellung mit Esperanto desssen Ueberlegenheit durch seine große Wortableitungsfähigkeit und selbständige Merkhilfe hervortritt. Seine Fehler, so unkorrekte oder überflüssige „Deformationen" werden jedoch nicht verschwiegen. Erstmals wird auch **Novial**, 1928 von Prof. Jespersen geformt, eingehend gewürdigt. Der hohen Bedeutung des Novial wegen sei Wüsters Urteil darüber hier kurz zusammengefaßt: Es überragt Occidental an Regelmäßigkeit und besitzt für Romanen und

Germanen große lautliche Auswahl-Merkhilfe, ist für sie „natürlicher" als Esperanto. Die Stammkategorie ist aber nicht durch die Endungen zu erkennen, sodaß der Grundsatz der wahlfreien Eindeutigkeit, durch Suffixzwang bei den meisten Ableitungen, beeinträchtigt wird. Es ist infolge seiner Auswahltreue in den Ableitungen und anderer sich notwendig ergebender Sonderregeln, der Normung weniger gefügig, übrigens unregelmäßer als Esperanto, das auch die lange praktische Verwendung für sich hat.

Nur **wenige Hauptstellen** des Buches waren es, auf die ich hinweisen konnte. Daß viel darin enthaltenes Tatsachenmaterial sich zu propagandistischer Verwertung eignet, brauche ich nach dem Gesagten kaum erwähnen. Bis auf den neuesten Stand ergänzte Daten über Verbreitung und Anwendung in allen Zweigen der Technik und Länder, die Stellung der Japaner zu Englisch und ihre wachsende maßgebende Bedeutung in unserer Bewegung, die Bedenken gegen Englisch als Hilfssprache, u. a. auch wegen seiner Sprachspaltung und häufigen Pseudointernationalität seiner Wörter, eine erstmalig gegebene vollständige Aufzählung der Universitätsprofessoren der Sprachwissenschaft, die befürwortend oder ablehnend zur Plansprache öffentlich Stellung nahmen, schließlich das oben genannte, von Wüster rechnerisch dargestellte Ergebnis, daß der Besitz des Esperanto als einzige aktive Nebensprache plus drei Hauptsprachen als bloße Lesesprachen für den Techniker wirtschaftlicher ist als die völlige aktive Beherrschung nur einer Haupt- als Fremdsprache — das sind so einige Wurfgeschoße für den Kämpfer.

Zusammefassend: Das in vieler Beziehung grundlegende Werk hat allgemein **sprachwissenschaftlichen Wert**, ist die ausführlichste **Monographie der technischen Sprachnormung**, ihrer Genesis und Arbeitsweise, des Sprachmaterials und ihres Zieles, und ist jedenfalls dazu angetan, die trotz Werbung und praktischen Gebrauch des Esperanto allenthalben noch vegetierenden Redensarten von den Weltsprachlern als Schwärmer und wirklichkeitsferne Idealisten endgiltig zu begraben; die nüchterne **Wahrheitsliebe** der Technikersprache erzwingt sich den Weg zum Realisten!

Ŝercangulo.

Kiel eviti sunbrunon?
Restu en la domo!

Du silentemaj viroj sidis du horojn senparole. Fine unu diris: „Nun ni silentu pri io alia".

Ĉu vi vespermanĝos kun mi?"
„Jes, certe."
„Bone, je la oka en via domo."

Kiu fiŝo ne havas naĝilojn?
A-fiŝo.

Franco, kiu ne volis konfesi malkaŝe, ke li ne havas sufiĉe da mono por ebligi lin viziti kongreson, pardonpetis pri sia neĉeesto jene: „Oni diris en Anglujo, ke la tempo estas mono. Mi ne havas tempon."

Aŭstria Esperanto-Asocio

Linz, Weissenwolfstr. 31

Alvoko: La gazetservo de AEA dissendis al ĉiuj grupoj kaj multaj UEA-delegitoj cirkuleron kun la peto, publikigi en la lokaj gazetoj la informon pri eldono de oficialaj poŝtkartoj kun E.-teksto en Liechtenstein. La koncernajn gazetnumerojn oni nepre sendu al AEA, Linz. AEA: Wannek, prez.

Graz. Scherer parolis 1. dec. en Urania. 180 personoj, inter ili 100 esp. — Bedaŭrinde Scherer ne venis laŭprograme, pro kio li ne povis fari la vizitojn antaŭviditajn kaj preparitajn. La vizito de s-ro Scherer ne alportis la atendatan propagandan sukceson. La prelego mem kontentigis ĉiujn.

Krems. 3 Schererer-paroladoj, 1 E.-lingve, 1 por infanoj (75), 1 antaŭ 200 pers.

Linz. En Gewerbliche Fortbildungsschule 2 kursoj, gvid. Mraz. — La 25. nov. Scherer-paroladoj (germane kaj E.-lingve).

Mattighofen. Kurso gvidata de s-ano Sax.

Salzburg: La 39. nov. okazis en Borromäum, Parsch eksterordinara ĝeneralkunveno. Oni elektis la novan grupestraron, kies prezidanto estas s-ro prof. d-ro Christanell. La grupo laboras sukcese.

„Estonteco", Salzburg skribis, ke ĝi certe volas varbi, por ke la tre interesa AE restu. Dankon nome de nia movado! Kelkaj jam varbis novajn abonantojn, sed ili ne sufiĉas. Kunhelpu ankaŭ la aliaj!

Steyr. La 26. nov. Scherer-parolado en kinoteatro.

Wien. Akademiaj E.-kursoj, 23. dec., 19·30 h vesp., IV. Schäfferg. 3.

Wien. Bohema Klubo E.-ista kunvenas nun ĉiumarde je la 8. vesp. en YMKA-salono de Narodni dum, XV. Turnerg. 9. Kurso por komencantoj.

Wien. „Danubio": Zamenhof-vespero, la 14. dec. en Kafejo Eckherr, VII. Lerchenfelderstr. 23.

Wien: En **„Pädagogisches Institut der Stadt Wien"**, I. Hegelgasse 14, kortega kons. d-ro Franz Wollmann gvidas ĉiuĵaŭde de 5.—7. vespere kurson por progresintoj.

Zamenhof-festo la 18. dec. en la klubejo Kafejo Kolowratring, Wien I.

„Sprache für Alle“, germanlingva dufolia varbilo, kun bonegaj artikoloj de s-anoj Hovorka, d-ro Pfeffer, d-ro Matejka ktp., eldonita de „Laborkomitato“, celas prepari la Scherer-paroladojn (tion ĝi faris kun ega sukceso!) kaj la Ĉe-kursojn Ĝi estis eldonata: n-ro 1 en 10.000, n-ro 2 en 12.000 ekz. kaj atingis grandaron da interesigotaj personoj, kion montris la vizito al Scherer-paroladoj kaj la sinanoncoj de 900 personoj pri plua ricevo de informoj pri Esp. kaj alsendo de E.-ŝlosilo. Mendu ĉiu unuopa po 40 pecoj por 1 S. kaj disdonu ilin inter via konatularo. Vi multe helpos la Ĉe-kursojn kaj per tio la E.-movadon. Riceveblaj IX. Löblichgasse 3.

Garanti-Kapitala-Funduso.

Per helpo de tiu funduso Laborkomitato de Vienaj E.-Societoj povis prepari Scherer-paroladojn, tiel sukcesajn, kaj nun preparas la Ĉe-kursojn. 80 personoj jam aliĝis kun garantia sumo da po 20 S; 20 ankoraŭ mankas. Aliĝu! Ankaŭ monataj partpagoj laŭ ĉies ekonomiaj fortoj! Informojn donas ĉiu grupo kaj Laborkomitato, Wien IX. Löblichg. 3.

Nia gazeto aperos regule ankaŭ dum mia vojaĝo kaj enhavos artikolojn pri mia vojaĝo.

Kelkaj samideanoj varbis novajn membrojn! Ili ne sufiĉas! Ni esperu, ke per la Ĉe-kursoj la abonantaro pligrandiĝos kaj per tio certigos la aperadon de AE. Kunhelpu!

Ĉiu, kiu varbos jar-abonanton, ricevos senpage Stengel (Hölzel) aŭ gvidlibron Wien. Kiu pagos sian abonon ĝis 1. januaro ricevos po 1 de la menciitaj libroj kontraŭ alsendo de 50 gr. Do pagu tuj!

Du bele meblitaj ĉambroj kun piano, ev. ankaŭ kun tagmanĝo estas lueblaj. **Lucie Maier**, vidvino de notario, Wien, 3. Keilgasse 15.

Rimarkindaj presaĵoj

Aldono al la katalogo de librovendejo Foltanek (vidu ankaŭ anoncon!) aperis okaze de la librotago. Mendu ĝin senpage!

„An der Ostfront nichts Neues“, (Weltkriegserleben eines Elsässers):

Tiu grava porpaca libro ĵus eliris prese. Eld. Heitz & Cie. Straßburg (Leipzig, Zürich). Prezo (inkl. sendk.): 4 RM, lukse bind.: 5 RM. La aŭtoro, nia alsaca samideano Fr. Ph. Kiehl montriĝas en tiu verko kiel vera Zamenhofa „paca batalanto“. Germanlingve redaktita, ĝi tamen enhavas efikan propagandon por nia internacia helplingvo. Sur la antaŭa paĝo de ĝia verda kovrilo oni povas legi, la esperantajn vortojn: „Per vero al paco“, kiuj antaŭiras la titolon de la libro; kaj sur la kvina paĝo oni trovas kiel devizon esprimanta la aŭtoran intencon, la jenajn belegajn versojn de nia kara majstro:

Homaron Vi kreis perfekte kaj bele,
Sed ĝi sin dividis batale;
Popolo popolon atakas kruele,
Frat' fraton atakas ŝakale.

Ho, kiu ajn estas Vi, forto mistera,
Aŭskultu la voĉon de l'preĝo sincera
Redonu la pacon al la infanaro
De l' granda homaro!

Rimarkinda kritikisto A. Claude diras: „Tiu libro ne estas skribita per la kutima inko de la memorskribistoj sed per la plej nobla sango de viro, kiu kun sankta fervoro volas kunlabori, por ke en la estonto la homara sorto estu alia, pli feliĉa ol ĝi estis dum la pasintaj tempoj. Tiu libro estas rekomendinda por ĉiu. Nia naturiĝanta gejunularo jam povas kaj devas legi ĝin; ĉar ĝi estas kulturiganta kuraĝaĵo de daŭronta valoro por ĉiu individuo, ĉiu familio, ĉiu nacio kaj la tuta homaro“. Legante tiun verkon oni estas devigata travivi en sia propra koro la nedireblajn maldolĉaĵojn, la teruran malfeliĉegon de la mondmilito, kaj per nekontraŭstarebla logiko oni estas kondukata al la decido fariĝi kuraĝa „paca batalanto“ por ke estu

„neniam plu milito“.

La aŭtoro intencas prepari kiel eble plej baldaŭe franclingvan kaj esperantlingvan eldonojn de sia verko. Provizore ĝi faros bonan propagandon por niaj ideoj kaj nia lingvo en ĉiuj germanlingvaj landoj kaj regionoj. Ĝi estas inda kristnaska donaco por niaj familioj. Samideanoj, informu pri tio ĉiujn niajn niajn konatulojn! Publikigu propagandartikolojn por tiu libro en niaj nacilingvaj gazetoj! (Ne krokrasru!) ĉar per tio ni fortike servos nian propran aferon, la saktan aferon de nia majstro.

Eld. Max Haase, Berlin.

„Zamenhof“ de Julius Glück. Memorparolado en „Esperanto-Gruparo Berlin“ la 4. aprilo 1922 por la kreinto de la mondhelplingvo Esperanto. Jen parolado de nia en Aŭstrio bone konata, malnova pioniro Glück, kunverkinto de lernolibro Glück & Sós. Prezo en bela kovrilo 25 pfenigojn plus 5 sendkostoj.

Moraviaj Esp.-Pioniroj-Olomouc.

Tridek jarojn en la ora nordo de Jan Welzl, 314 pĝ., kun landkarto.

Tiu raporto de morava seruristo, kiu vojaĝas norden al Nova Siberio kaj Alaska kaj fine fariĝas estro de „sia“ insulo, certe estas io tute nova por Esperantujo, kvazaŭ la unua numero de Esperanta Kolekto „La vivo rakontas“. Precipe interesas nin la priskriboj de balenkaptado kaj orfosado, la

aventuroj, per kiuj Welzl akiris siajn kromnomojn „Bear-eater“ (ursmanĝanto) kaj „Arkta Bismarko“ kaj la ĉapitroj rilate la vivmanieron, la kredon kaj la leĝojn de la Eskimo-gentoj. Tre ege kortuŝos la legintojn la tragedio de la ne civilizita eskimino. Tre laŭdinda estas la aldono de geografia karto de la arktaj regionoj. La „post“-parolo klariganta la estiĝon de la libro montras, ke la kuraĝa kaj verema estro de Nova Siberio post sia reveno en civilizitan landon ree estas la senĝena, neproblematika homo, kiu li estis antaŭe.

La plej rimarkinda lingva eco de la verko estas la tro-uzado de la sufikso „-ad“. La disigon de la silaboj laŭ la elementoj oni certe aprobos, sed neniel la disigojn bedaŭri, verŝ-ajne, dev-eni. La eldonantoj sendube ankaŭ bone konas la germanan lingvon, ĉar kelkaj el iliaj esprimoj preskaŭ estas germanismoj. Mi mencias: Vi sidas en kaĉo (73), movoplenaj tagoj (90), pendigi la buŝon sur la hokon (107), la afero (aĵo) brulas (123), enbati najlon (138), fari (= formi) akvofalon (139), nur ke (krom ke) (141), malrektvojo (= Umweg) (152), vet' prezo (= premio) (214), mort' peli = tothetzen (215), pretloki=bereitstellen (247), pramalnova (= maljunega!) gardisto (275) kaj precipe: mi faras la fenestron malfermita (311). Maloftajn vortojn kiel: kajuzo, Herkula pulo, gulo ktp. oni klarigu sub la teksto. Liston de dubaj formoj kun korektoj mi aldonas, por tiom ampleksa verko ĝi eĉ ne estas longa (kvankam ne kompleta): pĝ. 10 kromordinara (eksterordinara), 18 mi ricevis manĝi (manĝaĵon), 25 en la spirito (spirite), 37 kontraŭ min (nominativo), 78 li iru kune (kuniru), 101 dum la mondo ekzistas (depost kiam), 135 ŝnurfervojo (funikulara . .), 145 amuzigi sin (amuzi sin), 163 rememoriĝi (rememori), 175 daŭri ol (anst. ĝis kiam), 177 disponebla (disponigebla) 178 honorigi (honori), 181 malesperinda (malesperiga), 213 kolorita (kolorigita), 265 sanatorio (sanigejo). La konstruo: Mi timas, ke . . . ne estas Latinismo, la esprimo rompaĵo (Wrack 230) kaj „kiu kiun lacigos“ (who wearies whom 313), sonos iom angle, forgesi pri (288) eĉ judgermane (vergessen an . . .). Plejmultego (236) estas iomete troa superlativo. Ankaŭ la singularo kelka ĉe personoj (anst. kelkiu) estas nekutimo, same la multnombro ĉe predikativa adjektivo post „oni“. Post „sidiĝi“ oni eble ne uzu akuzativon. Superfluaj estas ankaŭ kelkaj artikoloj (la Novaja Semlja, la vintro, en la tuta Ameriko. D-ro fil. Wolfg. Biehler.

Biblioteko „Nova Kulturo“-Burgas.

„**La elmontro de la spirito**“ kaj „**La talantoj**“, 2 prelegoj de P. Danov. II. jaro, vol. 2.; 28 pĝ.; 1930.

„**Religio filozofia vivkoncepto de Petro Danov**“ de A. Tomov; aldono al Bibl. „Nova Kulturo“, 28 pĝ.; 1930. Prezo po -.50. sv. fr.

W. J. Thieme & Cie., Zutphen.

Jane Eyre de Charlotte Brontë. El la angla lingvo trad H. J. Bulthuis, LK. Romano, 493 pĝ., 15·5×23·5 cm. Prezo: broŝ. 5.25, bind. 5.90 h. guld.; 1931.

Mi ne ŝatas legi romanojn entute ne tiajn longajn. Tamen mi komencis por fini (kiel kutime) la legadon post kelkaj paĝoj, sed — mi ne finis. Ne pro scivolemo, kio fariĝos el la malgranda orfino Jane Eyre; kian sorton havos tiu ekstreme delikat-sentema knabino, kies koro en juneco ne sentis sunbrilon kaj dum la tuta vivo estis skuita de seninterrompaj ondoj de l' sorto. — Sed mi restis katenita al la pentre klara priskribo de la „granda kaj malgranda mondo", al la mirige detale sed tamen ne enuige priskribitaj bagatelajoj, kiuj tamen faras preskaŭ la tuton de la homa vivo. Oni kvazaŭ trairas ĝardenon, serĉante nenian grandan, gravan, tamen travivante en bela ofte ekscitiga sonĝo tutan longan vivon frakasatan de ŝajne senjusta, senkompata sorto kaj spite tio ekkonante, ke la propra memo estas la forĝisto de la feliĉo.

La enhavo de la romano estas al multaj germanaj legantoj konata el la teatrajo: „La Orfino de Lowood". Charlotte Birch-Pfeiffer (1800—1868), kiu por siaj teatrajoj eluzis la plej famajn romanojn kaj novelojn de la mondliteraturo, transverkis ankaŭ nian romanon.

Ĝi pentras la vivon de orfino en malhejmeca domo ĉe parencina vidvino al ŝi kruela, turmentema, en orfinejo Lowood kiel lernantino kaj instruistino, en Thornfield kiel guvernistino, amata de sia ĉefo Rochester, kaj amanta lin ĝis la altaro, de kie ŝi antaŭ la sankta kuniĝa ago pro anim-delikateco fugis al granda suferado, ĝis kiam ŝi fariĝis memstara instruistino kaj fine atingis feliĉan kunvivon edzinan kun tiu de ŝi sole amata viro.

Profunde vi enrigardas animojn, sed animojn de la Romantika Tempo pro tio iomete nekutimaj al ni.

La tradukinto laŭ sia diro en la antaŭparolo uzis la anglan originalon kaj ankaŭ germanan kaj holandan tradukojn, por ke la verko ricevu sufiĉe internacian kompreneblon.

Nu, pri la lingvo Esperanto en la tradukajo ni povas ŝpari vorttojn, ĉar jam ĉiu komencanto konas la nomon Bulthuis, ano de la LK.

La verko estas ree unu valora perlo en la Esperanto-Literaturo. Ludw. S.

Hungarlanda E.-Asocio-Budapest.

Az eszperanto győzelme felé. De Hernádszuroki Mihalik József. Budapest 1930.

Post koncizaj datoj pri la historio de mondlingvoj informas la broŝuro pri deveno kaj sistemo de E., pri la tutmonda organizo de nia movado, pri la hungarlanda movado speciale kaj pri la estonto kaj praktikaj celoj de nia lingvo. La bonege verkita broŝuro estas tre taŭga propagandilo kaj certe sukcesos gajni adeptojn por nia afero en la bela Hungarlando. Sos.

Kie oni renkontas E.-istojn?

Graz.

Esp.-Verein für Steiermark, Geschäftsstelle (oficejo) Schönaugasse 6/II, Vereinsheim (kunv.) Bürgergasse 4, Fr (v) 20-23 h.

Innsbruck.

Esperanto-Klub, Gasthof „Grüner Baum", Museumstraße. Do (j) 20—22 h.

Leoben.

Esp.-Verein für Steiermark: Cafe Weidbacher, Mittwoch (me) 20—22 h.

Linz.

Oberösterr. Esp.-Verein: Gasthaus Stadtgut, Volksgartenstraße.

Steyr:

Oberösterr. E.-Verein: Gemeinschafterheim, Schlüsselhofstr., Fr. (v.), 20 h.

Wien.

Katolika Unuiĝo E.-ista en Wien, I. Freyung 6 (Schottenpfarrkanzlei) Mi (me) 18—20 h.

Esp.-Unuiĝo-Wien, I., Schubertring (kafejo Kolowrat) Fr. (v.) 19.30 h.

Esp.-Verein der städt. Angestellten Wiens, IV., Schäffergasse 3. ĉiutage 17—19 h.

Vienna AkademiaUnuiĝo Esp. VIII., Langegasse 61 (Kafejo Lange), Mo (l) 19—23 h,

Esp.-societo „Fideleco", Café Zoglmann. XVIII., Staudgasse 1, Di (m) 16-19 h.

Posedanto, administranto, eldonanto kaj respondeca redaktoro Regierungsrat Hugo Steiner, Bisamberg, Bundesstr. 154. — Presejo: S. Falk, Wien, XIII, Nobilegasse 4.